

Utan Jesus ingen mobil i fickan

– Om hur kristen tro lade grunden för modern vetenskap

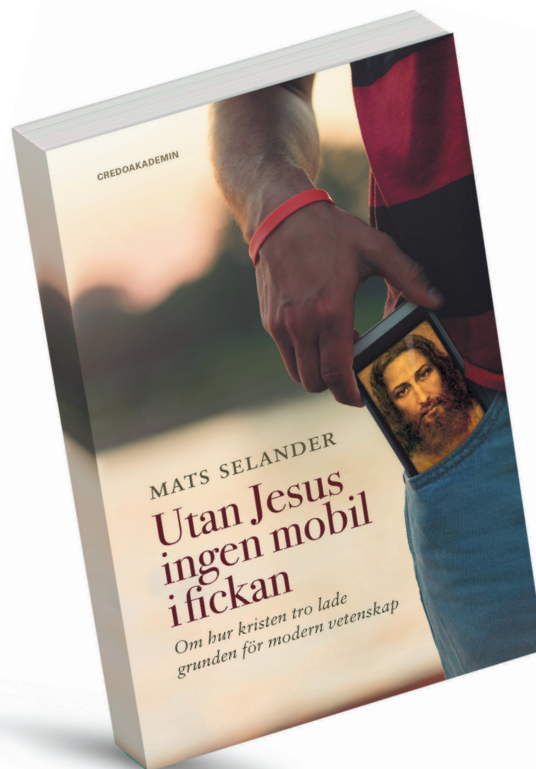
Av: Mats Selander

Recensent: Göran Schmidt

Mats Selander arbetar för Apologia – Centrum för kristen apologetik – och föreläser där om frågor som rör kristen tro i relation till filosofi och vetenskap. Hans lilla bok (139 sidor inklusive slutnoter) med ovanstående rubrik är en lättläst men ändå innehållsrik bok med en tydlig poäng: det vore oklokt av "vetenskapen" att säga av den gren den sitter på (kristendomen).

Boken inleds med ett resonemang kring gränsdragningen mellan vad som är vetenskap och icke-vetenskap, det som med ett finare ord brukar kallas demarkationskriterier. Mats tar upp de vanligaste förslagen som exempelvis naturliga förklaringar, användandet av den vetenskapliga metoden och falsifierbarhet, men konstaterar likt majoriteten av nutida vetenskapsfilosofier att det inte går att göra någon sådan allmängiltig avgränsning. En konsekvens av detta blir, menar Mats, att vetenskap ofta färgas av filosofier eller religioner trots att den populärt ofta framställs som helt objektiv och opåverkad av sådant.

Nästa kapitel behandlar scientismen som fenomen, det vill säga övertron på vetenskapen, eller annorlunda formulerat: när vetenskapen blir dogmatisk. Mats visar med en rad exempel hur motsägelsefullt det blir när någon hävdar att man "bara tror på vetenskapen", och att vetenskapen ytterst bygger på grundläggande övertygelser som i sig inte går att bevisa med den vetenskapliga metoden.

BOKRECESSION

I bokens tredje kapitel belyser Mats åtta myter om vetenskap och kristen tro. Det handlar om myter om att det råder en motsättning mellan att å ena sidan tro på Gud och Bibeln och att å andra sidan bedriva sann vetenskap. Rent historiskt spåras denna vanföreställning tillbaka till två 1800-talsförfattare, John William Draper och Andrew Dickson White som grundade föreställningen om "den mörka medeltiden" som en period där kristendomens inflytande hämmade utvecklingen av samhälle och vetenskap och vars inflytande bröts först i samband med "upplysningsfilosofier" som Voltaire och andra. Bland de åtta myterna finns

idén att jorden var platt och att Galileo blev fängslad och torterad för sina teorier om att jorden kretsar kring solen i stället för tvärtom. Mats visar att verkligheten är en helt annan – medeltiden var i stället en period när kristna tänkare, inte minst inom de katolska klosterorden, skapade grundförutsättningarna för den moderna vetenskapen. Eller med ord som Mats delvis hämtar från Nancy Pearceys och Charles Thaxtons bok *The Soul of Science: Christian Faith and Natural Philosophy*: "medeltiden var inte vetenskapens bödel utan dess barnmorska".

Det är ett ofrånkomligt faktum att den moderna vetenskapen uppstod i ett av kristendomen dominerat Västeuropa, även om kineserna hade teknik och den muslimska världen vidareutvecklade babyloniers och egyptiers matematik och astronomi. Skälen till det utvecklas i bokens fjärde kapitel.

I det femte kapitlet gör Mats en analys av ett större antal (52) förgrundsgestalter under den moderna vetenskapens framväxt och visar hur bara två av dem (4%) var skeptiker. Resterande 96% var antingen vad Mats kallar "varmt" troende eller i varje fall "konventionellt" troende. Han bemöter den traditionella invändningen att det beror på att de var "barn av sin tid" och inte visste av något annat än kristendomen. Vore kristendom och vetenskap omaka par som många röster i vår samtid hävdar, ja då vore ju åtminstone de "varmt" troende (som t ex Newton, Kepler, Descartes, Pascal med flera) de minst lämpade av alla att bidra till vetenskapens framgång.

I kapitel sex utvecklar Mats tankarna från det fjärde kapitlet och visar hur den bibliska gudsbilden och beskriv-

ningen av ett historiskt syndafall i sig bär nycklarna till den vetenskapliga metoden. Det finns bara en Gud, Han är rationell, god och trofast, och därför är naturen begriplig och möjlig att studera av oss som utgör hans avbilder. Samtidigt är vi ofullkomliga och våra modeller är provisoriska och i behov av testning och korrigerig. Mats noterar det lite ironiska i att tron på Bibelns Gud ursprungligen var den lins genom vilken man sökte och kunde upptäcka naturens regelbundenheter och formulera dem i termer av naturlagar, medan det idag råder en omvänd situation där den ordning och de lagar som finns i naturen bildar den lins som

förespråkare för en Intelligent design använder för att peka på nödvändigheten av en Skapare. Ironin blir förstås inte mindre av att det senare sker till högljudda och desperata protester från företrädarna för den sekulära vetenskapen.

I det avslutande kapitlet knyter Mats ihop säcken och motiverar bokens titel, det vill säga att det var med Jesus som kristendomen började och att en av dess konsekvenser blev den vetenskap som gett oss mobiltelefoner och alla andra vetenskapens nutida frukter. Han definierar också ett "konfliktschema" över skenbara motsättningar mellan vetenskap och kristen tro som bygger på premissen att både bibeltolkning och vetenskap kan vara tillförlitliga i hög eller låg grad. Det leder till att konflikter mellan de båda kan vara av fyra slag, där bara den mellan sådant som anses säkert både från vetenskapligt och kristet håll kan sägas utgöra en reell utmaning för kristen tro (och/eller vetenskapen). Mats kallar den sortens konflikter för "A-konflikter" och nämner frågan om evolutionen som en sådan. Klokaste förhållningssättet i sådana fall, menar Mats, är att inte dra några förhastade slutsatser utan att avvakta och se.

Det är en riktigt trevlig bok det här. Och viktig. Den borde finnas i varje skolbibliotek som en motvikt mot villfarelsen att biblisk kristendom är vetenskapsfientlig. Summan av den blir att vi gör bäst i att vare sig förkasta Bibelordet eller vetenskapen. Erfarenheten visar att när vi låter en frimodig bibel-tro samsas med en sunt kritisk vetenskapssyn så upplöses den skenbara konflikten likt dimmorna en sommarmorgon.